

Sygn. akt XVII AmC 409/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2009r.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Wanda Czajkowska

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2009r., w Warszawie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) w P.

przeciwko J. K.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

I. Uznaje za niedozwolone i zakazuje wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienie wzorca umowy o nazwie „Warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Biuro Usługowo - Handlowe (...)” pkt VI.2. o treści: „Przedmiotem reklamacji Klientów nie mogą być zdarzenia i okoliczności, za które organizator nie ponosi odpowiedzialności i przy zachowaniu należytej staranności nie mógł ich przewidzieć (postoje na granicach, czynności celne, warunki atmosferyczne w czasie trwania imprezy).”

II. Zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 360 zł. (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

III. Nakazuje pobranie od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (Kasa Sądu Okręgowego w Warszawie) kwoty 600 zł. (sześćset złotych) tytułem opłaty od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony;

IV. Zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanej.

/-/ SSO Wanda Czajkowska

Sygn. akt. AmC – 409/09

UZASADNIENIE

Powód – (...) w P. wniósł o uznanie za niedozwolone postanowienia zawartego we wzorcu umownym o nazwie „Warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Biuro Usługowo-Handlowe (...)” stosowanego w obrocie z konsumentami przez pozwaną J. K. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Biuro Usługowo – Handlowe (...), rozdziale VI pkt 2 o treści: „Przedmiotem reklamacji Klientów nie mogą być zdarzenia i okoliczności, za które Organizator nie ponosi odpowiedzialności i przy zachowaniu należytej staranności nie mógł ich przewidzieć (postoje na granicach, czynności celne, warunki atmosferyczne w czasie trwania imprezy).”

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że pozwana J. K. oferując swoje usługi konsumentom posługuje się wzorcem umownym zawierającym m.in. zakwestionowane postanowienie.

Powód podniósł, że zakwestionowane postanowienie wyłącza odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania. Powód zarzucił, że zakwestionowane postanowienie poszerza

określony w art. 11a ust. 1 ustawy o usługach turystycznych katalog przypadków wyłączających odpowiedzialność organizatora za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o świadczenie usług turystycznych.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o odrzucenie pozwu i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm prawem przepisanych.

Pozwana podniosła, że zakwestionowane w pozwie postanowienie jest tożsame z klauzulami wpisanymi na mocy prawomocnego wyroku sądu do prowadzonego przez Prezesa UOKiK rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ kpc, nie różni się od postanowień już wpisanych do rejestru w zakresie celu i skutków jakie wywołuje.

Pozwana podniosła, że zgodnie z art. 479⁴³ kpc prawomocny wyrok ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania niedozwolonej klauzuli umownej do rejestru. Rozszerzona prawomocność materialna takich wyroków stanowi, w ocenie pozwanej, przeszkodę procesową do ponownego rozpoznania sprawy dotyczącej uznania za niedozwolone postanowień wzorców umowy, które już zostały uznane za niedozwolone prawomocnymi wyrokami i wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych. Zdaniem pozwanej wpisanie do w/w rejestru wzorca umowy uznanego prawomocnym wyrokiem Sądu za niedozwolone wyłącza ponowne wytoczenie powództwa w tym przedmiocie, także przeciwko osobie nie biorącej udziału w sprawie, w której wydano wyrok, zaś pozew obejmujący takie powództwo podlega odrzuceniu. Na poparcie swojego stanowiska pozwana wskazała wyroki Sądu Apelacyjnego z 29 września 2005r. (sygn. akt VI ACa 381/05), z 23 maja 2007r. (VI ACa 107/07) a także uchwałę SN z 19 grudnia 2003r. (III CZP 95/03, OSNC 2005/2/25).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

Pozwana J. K. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie działalności turystycznej. W działalności tej, w obrocie z konsumentami pozwana stosuje wzorec umowny o nazwie „Warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Biuro Usługowo-Handlowe (...)” (okoliczności niesporne w sprawie, uznana za przyznane na podstawie art. 230 kpc).

We wzorcu tym, w pkt VI.2, zawarte jest zakwestionowane w pozwie postanowienie o treści: „Przedmiotem reklamacji Klientów nie mogą być zdarzenia i okoliczności, za które Organizator nie ponosi odpowiedzialności i przy zachowaniu należytej staranności nie mógł ich przewidzieć (postoje na granicach, czynności celne, warunki atmosferyczne w czasie trwania imprezy).”

Zakwestionowane postanowienie umowne nie dotyczy głównych świadczeń stron w umowie, którymi są w sprawie:

ze strony pozwanej – realizacja imprezy turystycznej,

ze strony konsumenta – zapłata ceny za imprezę.

Sąd ustalił, że pod pozycją (...), na mocy wyroku SOKiK z 29 stycznia 2007r. sygn. akt XVII AmC 160/05 wpisane jest postanowienie o treści „Reklamacja Uczestnika w formie pisemnej zawierać powinna pisemne oświadczenie pilota lub innego miejscowego przedstawiciela Biura o wystąpieniu wad, uzasadnienie oraz propozycję naprawienia szkody, Podstawą reklamacji uczestnika nie mogą być jednak zdarzenia i okoliczności, za które Biuro nie ponosi odpowiedzialności (m. in. postoje na granicach, czynności celne, warunki atmosferyczne w czasie realizacji imprezy zamieszki, wojny, strajki, blokady dróg, powodzie itp.) oraz wszelkie inne wymienione w punkcie 13 niniejszych warunków”

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 479⁴³ kpc wyrok prawomocny ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 kpc. Art. 479⁴⁵ § 2 kpc stanowi zaś, że Prezes UOKiK prowadzi na podstawie wyroków, o których mowa w art. 479⁴⁵ § 2 kpc rejestr

postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone. Rozszerzona prawomocność wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone wprowadzona w art. 479⁴³ kpc nie wyłącza możliwości wytoczenia powództwa przez tego samego lub innego powoda przeciwko innemu przedsiębiorcy, niebiorącemu udziału w postępowaniu, w którym zapadł wyrok, stosującemu takie same lub podobne postanowienia wzorca, jak wpisane do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 kpc. Taki pogląd wyraził SN w uchwale z 7 października 2008r. sygn. akt III CZP 80/o8, który to pogląd Sąd Okręgowy podziela. Z tego powodu Sąd uznał, że wyrok SOKiK z 29 stycznia 2007r. sygn. akt XVII AmC 160/05 i wpisanie postanowienia umownego o treści: „Reklamacja Uczestnika w formie pisemnej zawierać powinna pisemne oświadczenie pilota lub innego miejscowego przedstawiciela Biura o wystąpieniu wad, uzasadnienie oraz propozycję naprawienia szkody, Podstawą reklamacji uczestnika nie mogą być jednak zdarzenia i okoliczności, za które Biuro nie ponosi odpowiedzialności (m. in. postoje na granicach, czynności celne, warunki atmosferyczne w czasie realizacji imprezy zamieszki, wojny, strajki, blokady dróg, powodzie itp.) oraz wszelkie inne wymienione w punkcie 13 niniejszych warunków” do rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonego przez Prezesa UOKiK nie uniemożliwia merytorycznego rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Zakwestionowane postanowienie umowne podlegało w całości ocenie czy jest postanowieniem niedozwolonym w rozumieniu art. 385¹ kc.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 kc uznanie postanowienia umownego za niedozwolone i wyeliminowanie go z praktyki stosowania z konsumentami wymaga spełnienia łącznie następujących przesłanek::

- nie zostało uzgodnione indywidualnie z konsumentem, czyli zostało narzucone konsumentowi,
- ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami,
- ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta,
- nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron.

W sprawie niekwestionowana jest przez pozwaną okoliczność, że stosowała w obrocie z konsumentami wzorec o nazwie „Warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez Biuro Usługowo-Handlowe (...)” a wobec tego, że zakwestionowane postanowienie z tego wzorca umownego nie było uzgadniane indywidualnie z konsumentami.

Przyjmuje się, że istotą dobrego obyczaju jest szeroko rozumiany szacunek do drugiego człowieka (tak np. wyrok SN z 8 czerwca 2004r., ICK-635/03). Nie można zatem uznać za dobry obyczaj takiego postępowania, którego celem jest zdezorientowanie konsumenta, wykorzystanie jego niewiedzy. W niniejszej sprawie w ocenie Sądu sytuacja taka miała miejsce.

Stosownie do art. 11a ust. 1 ustawy o usługach turystycznych organizator turystyki odpowiada za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o świadczenie usług turystycznych, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest spowodowane wyłącznie:

- działaniem lub zaniechaniem klienta;
- działaniem lub zaniechaniem osób trzecich, nieuczestniczących w wykonywaniu usług przewidzianych w umowie, jeżeli tych działań lub zaniechań nie można było przewidzieć ani uniknąć,
- siłą wyższą.

W świetle zasad ogólnych obowiązujących w tym zakresie w kc jak również w ustawie o usługach turystycznych, niewątpliwie jest, że konsumentowi przysługuje uprawnienie do zgłaszania organizatorowi, zarówno w trakcie trwania i imprezy jak i po jej zakończeniu, zaistniałych w trakcie realizacji imprezy zdarzeń, które w jego ocenie spowodowały,

że usługa została nienależycie wykonana a także uprawnienie do żądania w związku z tym zdarzeniem naprawienia przez organizatora szkody.

Wskazać należy, że art. 14 ust. 2 pkt 8 w/w ustawy o usługach turystycznych nakłada na organizatora obowiązek określenia w umowie o świadczenie usług turystycznych sposobów zgłaszania reklamacji związanych z wykonywaniem usług przez organizatora turystyki lub osobę z nim współpracującą wraz z podaniem terminu zgłaszania takich reklamacji.

Zgodnie natomiast z art. 20 ust. 3 w/w ustawy, do zadań przewodnika turystycznego należy m. innymi przyjmowanie od konsumentów reklamacji dotyczących świadczonych im usług.

W ocenie Sądu zatem, konsument w określonym w umowie terminie, ma prawo wniesienia do organizatora reklamacji, której przedmiotem każda okoliczność i organizator ma obowiązek jej rozpatrzenia. Dopiero po merytorycznym rozpoznaniu reklamacji, organizator uwzględnia ją, bądź odmawia jej uwzględnienia. Przy czym, w ocenie Sadu organizator zobowiązany jest wykazać i wyczerpująco wyjaśnić konsumentowi przyczyny nieuwzględnienia reklamacji, np. wskazując, iż nie ponosi odpowiedzialności za wskazane przez konsumenta zdarzenie, albowiem przedmiotem nie ponosi za nie odpowiedzialności i przy zachowaniu należytej staranności nie mógł go przewidzieć.

Podsumowując tę część wyводу, w ocenie Sadu, uprawnieniem konsumenta, którego nie można wyłączyć jest złożenie organizatorowi reklamacji i w korelacji z tym uprawnieniem konsumenta są obowiązki organizatora, tj. przyjęcia reklamacji, merytorycznej jej rozpoznania i wyczerpującego uzasadnienia ewentualnej odmowy jej uwzględnienia.

W ocenie Sądu zatem zakwestionowane postanowienie jest niejasne i nieprecyzyjne może wprowadzać konsumenta w błąd co do przysługujących mu względem organizatora uprawnień. Poza tym zakwestionowane postanowienie przyznaje organizatorowi uprawnienie do dokonywania wiążącej interpretacji umowy.

Sąd ocenił zatem, że zakwestionowane w pozwie postanowienie umowne spełnia przesłanki dla uznania go za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc i dlatego powództwo zostało uwzględnione.

Publikację prawomocnego wyroku zarządzono na podstawie art. 479⁴⁴ kpc.

O kosztach postępowania postanowiono na podstawie art. 98 kpc.